

Ministerstvo životního prostředí

Odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence

Vršovická 65
100 00 Praha 10

V Českých Budějovicích dne 30. června 2017

Vyjádření k vyhodnocení podle zákona č. 100/2001 Sb. na koncepci „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“

Podle § 10c odst. (3) zákona 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí podáváme toto své vyjádření k Vyhodnocení koncepce zpracované týmem RNDr. Tomáše Bajera, Ing. Josefa Tomáška a RNDr. Milana Macháčka a v některých bodech i k Aktualizaci koncepce samé:

1. Zpracovatelé vyhodnocení vlivů na životní prostředí zcela ignorovali požadavek Ministerstva životního prostředí na doplnění dalších uskutečnitelných variant nakládání s vyhořelým jaderným palivem a jejich komplexní zhodnocení: *„Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“* Jejich tvrzení že vyhodnocení bylo provedeno již v hodnoceném dokumentu je tvrzení, které nevede k racionálnímu výsledku. Požadavek MŽP byl formulován na základě došlých připomínek ve zjišťovacím řízení právě takto, že potřebné vyhodnocení v Aktualizaci koncepce provedeno není! Na str. 44-45 lze najít pouze stručný text o délce jedné strany, tvrdící proč ta či ona varianta nejde, u nulové varianty dokonce je ono tvrzení jen ve dvou větách.

Vyhodnocení dopadů mělo proběhnout minimálně u variant zmíněných v koncepci – dlouhodobé skladování, přepracování vyhořelého paliva a rychlá cesta k úložišti (dnešní postup), což nenastalo. Argumentace, která zazněla na veřejném projednání, že mezinárodní vědecká komunita se dohodla, že nejlepší je hlubinné ukládání, je v rovině tvrzení bez dokladů jaká komunita, jak a kde. Ignorována zůstala varianta odloženého ukládání - posun termínů pro výběr lokality a stavbu úložiště v řádu desítek let (mnohem více času na zodpovědný výběr úložiště a příležitost pro vývoj technologií na využití dnešního odpadu), která není totožnou s nulovou variantou dlouhodobého skladování do doby nalezení přijatelného řešení (koncept předávaného správcovství).

Lze jen litovat, že dosavadní hodnocení dopadů na životní prostředí nebylo využito pro poctivou diskusi a zvážení různých možností jak naložit s vyhořelým jaderným palivem, a třebaš věrohodnější odůvodnění prosazované cesty hlubinného úložiště s otevřením v roce 2065o jestliže jsou předkladatelé přesvědčeni, že jediné ta je správná.

2. Za nedostatek vyhodnocení považujeme, že nikde nezmiňuje zastaralost v řadě milníků. 75 % cílů v oblasti komunikace s veřejností má již prošlá data a například Pracovní skupina pro dialog o úložišti již přestala existovat. Problematické, protože již nerealistické, jsou ale i milníky klíčové pro výběr lokality pro hlubinné úložiště. Výběr lokalit pro etapu průzkumů má být oznámen v závěru roku 2018. Budou stačit dva roky na povolení průzkumných území a vrtů, výběr realizační firmy, provedení vrtných prací a měření a jejich vyhodnocení včetně oponentního posouzení kritérií tak,

aby již v roce 2020 byly vybrány dvě finální lokality? Podle nás rozhodně ne. I termín na další práce sloužící k výběru finální lokality v roce 2025 (kdy má být připravena i projektová a bezpečnostní dokumentace ke schválení) je příliš krátký a neodpovídá ani harmonogramu dle Aktualizace referenčního projektu hlubinného úložiště radioaktivních odpadů v hypotetické lokalitě – průvodní zpráva, Pospíšková, Vokál a kol., ÚJV Řež, duben 2012.

3. Co se týká vlastního vyhodnocení, jak velký tým a jak jej prováděl? Jaké analýzy či studie měl k dispozici při tomto hodnocení? Proč v hodnocení nejčastěji uváděné 0 – tedy žádný vliv, případně v kombinaci s -1 – tedy potenciálně negativní vliv na vybranou složku životního prostředí jsou v rozporu s předpoklady v „Aktualizaci referenčního projektu hlubinného úložiště radioaktivních odpadů v hypotetické lokalitě – průvodní zpráva“, Pospíšková, Vokál a kol., ÚJV Řež, duben 2012, Kap. 3. Vliv výstavby a provozu hlubinného úložiště na životní prostředí nebo v „Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště, Zpráva o řešení a výsledcích projektu“, Skořepa a kol., Sdružení Geobariéra, leden 2006, Kap. 4.3.2. Střety zájmů a závěry předběžné studie proveditelnosti?

Působí pak velmi nedůvěryhodně, když ve fázi průzkumu pro výběr dvou lokalit, kdy budou prováděny hluboké vrty s dopady na půdu, povrchové vody a potenciálně i vody podzemní a biotu jsou všechny aspekty hodnoceny 0. Obdobně v některých aspektech pro fázi podrobného průzkumu. Jen těžko lze u cíle Zahájit výstavbu podzemní laboratoře, která bude znamenat největší terénní úpravy na povrchu a zahájení ražby, že zrovna v této etapě bude hluková zátěž pouze 0, nejhůře -1. To samé vlivy na horninové prostředí, vodu nebo krajinu. Taktéž samotná výstavba úložiště je svým hodnocením podceňena a v rozporu se závěry výše uvedených studií.

Dokonce v samotném vyhodnocení v kapitole 6. na str. 175 nacházíme celkem věrohodný popis „již podstatných vlivů“ ve fázi podrobného průzkumu a stavby laboratoře, aniž je to promítnuto v hodnocení.

4. V kapitole 11. hodnocení jsou stanoveny indikátory (kritéria) pro výběr projektů, která jsou pak pro jednotlivé cíle koncepce vybrána v tab. 24. Nikde se však již tyto indikátory nepromítají do podmínek v návrhu stanoviska MŽP. Kdo a jak by je měl používat? Nebudou bez provázání do podmínek zase rychle zapomenuty a práce na jejich výběru tak vyhozena?

5. Protože již ve fázi průzkumu pro výběr lokalit pro úložiště budou prováděny hluboké vrty s dopady na terén či využití povrchové vody v místě umístění vrtných souprav a také na jejich příjezdové trase, požadujeme v podmínkách návrhu stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000 vyloučit již v této fázi možnost umístit vrty do EVL a PO a provést před povolením průzkumných územní biologické hodnocení pro omezení střetů s ochranou přírody.

6. Na str. 185 hodnocení je omylem rozšířena tab. 16 pro Čihadlo o vodní zdroje z Hrádku.

Protože nebyly splněny požadavky Ministerstva životního prostředí ze závěrů zjišťovacího řízení, zejména na doplnění a zhodnocení variant nakládání s vyhořelým jaderným palivem (připomínka 1.), protože hodnocení v řadě aspektů je nedůvěryhodné a v rozporu s jinými studiemi i dosavadními znalostmi o podobě průzkumů a výstavby úložiště (připomínka 3.) a konečně i protože vlastní koncepce je v části věnované výběru lokality pro úložiště reálně nesplnitelná (připomínka 2.), požadujeme vydat negativní stanovisko nebo vrátit vyhodnocení k přepracování a Aktualizaci koncepce k nové aktualizaci.

Jménem Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Edvard Sequens

